

LECZENIE TORBIELI WYTWORZONYCH DOŚWIACZALNIE W JAJNIKACH ZWIERZĄT

REMIGIUSZ FITKO

Katedra Fizjopatologii, Wydział Weterynaryjny SGGW, Warszawa

Kierownik: prof. dr E. Domański

Leczenie torbielowatości jajników u zwierząt gospodarskich wymaga nadal sprawdzenia doświadczalnego i klinicznego. Posługując się opracowaną przez nas metodą wytwarzania torbieli w jajnikach u zwierząt doświadczalnych postanowiono zbadać na tym modelu skuteczność różnych zabiegów leczniczych.

Metodyka badań

Do badań użyto 128 dorosłych samic szczura białego o przeciętnym ciężarze 129,2—148,8 g. Zwierzęta podzielono na 8 grup po 16 osobników w każdej. Pierwszą grupę uważano za kontrolną (bez zabiegów). W pozostałych siedmiu grupach wytwarzano torbiele poprzez wycięcie tarczycy (Tr-X) oraz zastrzykiwanie codziennie w ciągu 30 dni po 20 j. PMS. W tym układzie torbiele u zwierząt doświadczalnych pojawiały się już po 20 dniach zabiegów. W grupie II zwierzęta uśpiono po 30 dniach. W grupie III po 30 dniach trwania doświadczenia zwierzęta zostawiono na dalsze 30 dni bez zabiegów torbielotwórczych. W grupie IV w 20 lub 30 dniu doświadczenia u zwierząt dokonano laparatomii i zgniatano pensetą wytworzone torbiele w jajnikach.

W następnych grupach (V—VIII) po 20 dniach zabiegów torbielotwórczych stosowano zatrzykiwanie różnych hormonów w celach leczniczych. Hormony zastrzykiwano codziennie w ciągu 20 dni. W grupie V stosowano codziennie 50 j. HCG, w IV — 1,25 mcg progesteronu, w VII — 2mg stilboestrolu i w VIII — 150 mg DL tyroksyny. Po zakończeniu doświadczenia zwierzęta uśpiono, wycięto jajniki, zważono je, i — po uprzednim utrwaleniu w 4% roztworze formolu — ustalano liczbę torbieli. W czasie doświadczenia zwierzęta utrzymywano na diecie standardowej (chrupki o znanym składzie chemicznym). W ramach doświadczenia obejmującego IV grupę u 2 krów wypożyczonych z Rzeźni Miejskiej w Warszawie, wykazujących w badaniu klinicznym obecność

torbieli w jajnikach, dokonano laparatomii w okolicy lewego dołu głodowego i przez powstały otwór dokonano silnego zgniecenia obydwóch jajników u każdej krowy za pomocą długoramiennych ząbkowanych kleszczy chirurgicznych. Zwierzęta te, po 30-dniowym doświadczeniu, poddano ubojowi w rzeźni. Jajniki krów poddano dokładnym badaniom makroskopowym.

W y n i k i b a d a ń

Zamieszczona poniżej tabela 1 podaje wykaz grup, ciężar jajników, liczbę torbieli i odsetek wyleczeń u zwierząt doświadczalnych.

T a b e l a 1

Leczenie torbieli wywołanych w jajnikach samic szczura

Nr grupy	Zabiegi	Przec. ciężar ciała zwierz. na początku doświadczenia w g	Przeciętny ciężar jajnika w mg*	Liczba jajników z torbielami (na 30 badań)	Liczba torbieli w jajnikach	Procent wyleczenia torbieli w stosunku do gr. II
I	kontrolna	138,6 ± 2,3	51,1 ± 2,2	0	0	—
II	Tr-X + PMS	142,7 ± 3,3	227,1 ± 24,5	27	110	—
III	Tr-X + PMS + odstawienie na 30 dni	136,5 ± 4,6	61,5 ± 3,5	1	2	98
IV	Tr-X + PMS + zgniatanie torbieli	148,8 ± 3,1	135,1 ± 6,2	20	78	29
V	Tr-X + PMS + HCG	140,3 ± 5,3	414,0 ± 34,0	8	20	82
VI	Tr-X + PMS + progest.	133,4 ± 3,9	157,3 ± 16,3	19	65	41
VII	Tr-X + PMS + stilboestr.	129,7 ± 2,4	147,1 ± 31,2	18	60	45
VIII	Tr-X + PMS + tyroksyna	129,2 ± 1,9	110,7 ± 16,1	6	14	87

* Przeliczone na 100 g ciężaru ciała zwierząt po śmierci

Z tabeli wynika, że zabiegi torbielotwórcze u zwierząt w grupie II powodowały pojawienie się 110 torbieli w 27 jajnikach. Pozostawienie zwierząt, którym wytworzono torbiele, na dalsze 30 dni bez stosowania zabiegów torbielotwórczych (grupa III) powodowało samoistne zniknięcie niemal wszystkich torbieli. Wykonane w 20 lub 30 dniu doświadczenia zgniatanie torbieli (grupa IV) powodowało obniżenie liczby torbieli

w porównaniu z grupą II jedynie o 29%. Pozostałe torbiele miały często bardzo duże rozmiary. Jajnik przerośnięty był tkanką łączną po przebytym procesie zapalnym. Stosowanie HCG w gr. V u zwierząt z torbielami powodowało, w porównaniu z grupą II, obniżenie ilości torbieli o 82%. Leczenie torbieli stosowaniem progesteronu (gr. VI) obniżyło liczbę torbieli w porównaniu do grupy II o 41%, a podawanie stilboestrolu (gr. VII) — o 45%. Największy odsetek wyleczeń torbieli (87%) obserwowano po stosowaniu tyroksyny (gr. VIII). Zgniatanie torbieli w jajnikach u krów powodowało u jednej sztuki zniknięcie torbieli, a u drugiej pojawienie się w jajniku krwiaka wielkości owocu śliwki — renklody. Wskutek ucisku krwiaka na jajnik, mięsz tego narządu był w stanie zaniku. Jajniki bez torbieli, zgniatane podczas zabiegu, wykazywały silny stopień zwłóknienia, były twarde i bez dojrzewających pęcherzyków Graafa.

Р. Ф и т к о

ЛЕЧЕНИЕ КИСТ, ОБРАЗОВАННЫХ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНО В ЯИЧНИКАХ ЖИВОТНЫХ

Р е з ю м е

У 112 зрелых самок белой крысы, подразделенных на 7 групп, были образованы кисты в яичниках путем тиреоидэктомии и применения 20 ед. PMS ежедневно в течение 30 дней. Начиная с 20 дня опыта проводились в отдельных группах различные лечебные мероприятия. Для этой цели животные были после 30-дневного опыта лишены в течение месяца всяких лечебных мероприятий, производилось сдавливание кист после предварительной лапаратомии, а также вводились путем инъекции различные гормоны (50 ед. HCG, 1,25 мг прогестерона, 2 мг стильбэстрола, 150 мкг DL тироксина в день в течение 20 дней). Кроме того, у 2 коров с кистами было произведено сдавливание паранхимы яичников после предварительной лапаратомии.

Кистообразовательные мероприятия вызвали появление в контрольной группе (II) 110 кист в 27 яичниках (на 30 исследованных). Процент вылеченных кист в отдельных группах по отношению к группе II составлял: в группе лишенной мероприятий на 30 дней — 98, в группе, в которой кисты сдавливались — 29, в группе, в которой применяли HCG — 82, прогестерон — 41, стильбэстрол — 45, тиро-

ксин — 87. Сдавливание яичников у 2 коров вызвало затверделость и фиброз здоровых яичников, исчезновение 1 кисты, а также появление в одном яичнике большой кровяной опухоли под капсулой органа.

R. Fitko

CURING OF CYSTS DEVELOPED EXPERIMENTALLY IN ANIMAL OVARIES

Summary

Cysts were developed in ovaries of 112 mature white rat females, divided into 7 lots, by exsecting thyroid gland and applying daily 20 unites of PMS for 30 day period. Individual lots were given different curing treatments, beginning from the 20th day of experiment. To this effect the animals, after 30 day long experiment, were set apart for another month without any treatment and then, after laparotomy, the cysts were squashed and the animals were injected with various hormones (50 unites of HCG, 1.25 mg of progesterone, 2 mg of stilboestrol and 150 mcg of DL tyroxin daily for 20 day long period). In addition, after previous laparotomy the ovaries parenchyma was squashed in two cows in which the cysts were present.

The cystigenic operations resulted in occurrence of 110 cysts in 27 ovaries (out of 30 tested) in the check lot. The per cent of cured cysts for individual lots as compared with the test lot was following: the lot set apart and deprived of any treatment 98%, the lot subjected to cyst squashing 29%, the lot given HCG treament 82%, progesterone 41%, stilboestrol 45%, and tyroxin 87%. Squashing of ovaries resulted in two cows in induration and fibrosis of sound ovaries as well as in a disappearance of one ovary and appearance of a big hematoma under the sac of an ovary.